

Рішення
разової спеціалізованої вченої ради PhD 9856
про присудження ступеня доктора філософії

Здобувачка ступеня доктора філософії Вінничук Мирослава Вікторівна, 1998 року народження, громадянка України, освіта вища: закінчила у 2020 році Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка за спеціальністю Психологія, аспірантка кафедри психології розвитку та консультування Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, виконала акредитовану освітньо-наукову програму Психологія.

Разова спеціалізована вчена рада, утворена наказом Вченої ради Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль, від 24 червня 2025 року № 212, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради – Шпак Марія Мирославівна, доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Рецензента

Мешко Олександр Іванович – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка;

Офіційних опонентів

Шевченко Наталія Федорівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології Запорізького національного університету;

Галян Ігор Михайлович – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри теоретичної та практичної психології Національного університету «Львівська політехніка»;

Колтунович Тетяна Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент,

доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича на засіданні «01» серпня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки Мирославі ВІННИЧУК на підставі публічного захисту дисертації «Формування особистісної готовності майбутніх педагогів до діалогізації освітнього процесу» за спеціальністю 053 Психологія.

Дисертацію виконано в Тернопільському національному педагогічному університеті імені Володимира Гнатюка Міністерства освіти і науки України, м. Тернопіль.

Науковий керівник – Радчук Галина Кіндратівна, доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології розвитку та консультування Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису. Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачкою досліджень, які виконують конкретне наукове завдання, що має істотне значення для галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки. Дисертація виконана державною мовою, відповідно до вимог МОН, освітньо-наукової програми закладу, специфіки галузі знань та спеціальності. Дотримано вимог пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Здобувачка має 10 наукових публікацій за темою дисертації, з них 3 статті у наукових фахових виданнях України категорії Б; 1 стаття у колективній монографії; 6 публікацій у збірниках матеріалів науково-практичних конференцій.

Статті, в яких опубліковано основні наукові результати дисертації:

1. Радчук Г., Вінничук М. Особистісна готовність майбутніх педагогів до діалогізації освітнього процесу як психолого-педагогічна проблема. *Вчені записки Університету «КРОК»*. 2024. № 2(74). С. 283–291. URL: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2024-74-283-291>

2. Вінничук М. Структура особистісної готовності майбутніх педагогів до діалогізації освітнього процесу. *Вісник Львівського університету. Серія психологічні науки*. 2024. № 21. С. 40–48. URL: <https://doi.org/10.30970/ps.2024.21.6>.

3. Вінничук М. В. Фасилітативні здібності в цілісній структурі особистісної готовності майбутніх педагогів до діалогізації освітнього процесу. *Габітус*. 2024. № 66. С. 48–53. URL: <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2024.66.6>.

4. Вінничук М. Особливості готовності майбутніх викладачів до діалогізації освіти в професійній діяльності. *Освітній діалог як гуманітарна психодидактична технологія вищої освіти* : монографія. Тернопіль : ТНПУ ім. В. Гнатюка, 2023. С. 126-139. URL : <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/30865>

У дискусії взяли участь голова, рецензент, офіційні опоненти та висловили зауваження:

Шпак Марія Мирославівна – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки і методики початкової та дошкільної освіти Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Без зауважень.

Шевченко Наталія Федорівна – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри психології Запорізького національного університету.

1. Хоча у дисертації слушно обґрунтовано вибір саме четвертокурсників як цільової групи дослідження, все ж формування особистісної готовності є динамічним процесом, тому варто було б залучити до порівняльного аналізу студентів різних курсів. Це дозволило б простежити динаміку формування особистісної готовності майбутніх педагогів упродовж

навчання, а також виявити особливості її становлення на різних етапах професійної підготовки, що збагатило б емпіричну частину роботи і дало б ширший матеріал для наукових висновків.

2. Рівні сформованості особистісної готовності визначено як низький, середній і високий, що є цілком прийнятною класифікацією в межах кластерного аналізу. Водночас така назва рівнів є занадто узагальненою і не дає можливості повноцінно відтворити якісні характеристики кожного кластера.

3. У процесі формувального етапу дослідження авторкою успішно реалізовано тренінгову програму, однак у роботі не представлено якісного аналізу суб'єктивного досвіду учасників, який дозволив би глибше виявити змістові аспекти особистісних змін. Залучення якісних методів дозволило б поглибити інтерпретацію кількісних результатів та посилити доказовість ефективності тренінгової програми.

4. Враховуючи значущість розробленого і апробованого соціально-психологічного тренінгу для студентів «Діалог починається з мене: шлях до педагогічної майстерності», рекомендуємо авторці опублікувати його у повному обсязі як навчально-методичне видання.

Галян Ігор Михайлович – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри теоретичної та практичної психології Національного університету «Львівська політехніка».

1. У структурі особистісної готовності майбутніх педагогів логічно виокремлено рефлексивно-розвивальний компонент, ключовим показником якого авторка визначає рефлексивність. Водночас у дослідженні відсутнє пряме вимірювання цього показника за допомогою окремої психодіагностичної методики.

2. У другому розділі дисертації відображені та охарактеризовані рівні особистісної готовності майбутніх педагогів до діалогізації освітнього процесу, а у третьому – динаміка їх змін під впливом формувальних дій. Відомо, що значущість констатованих відмінностей зростає, якщо вони

статистично обґрунтовані. Дослідження виграло б, якби для виявлення статистичної значущості відмінностей у проявах показників різних рівнів в обох випадках було застосовано непараметричний критерій Н-критерій Краскела-Уолліса.

3. Здобувачка добре обґрунтували доцільність використаного методу головних компонент із обертанням Ргомах та інтерпретували результати експлораторного факторного аналізу (ЕФА). Проте ще більшої переконаності у якості факторної моделі додав би конфірматорний факторний аналіз (КФА), який показує, наскільки змінні, які входять до певного фактора моделі (за результатами ЕФА) органічно вписуються в нього.

4. У дослідженні варто було акцентувати на потенційних труднощах, що сповільнюють, а можливо і перешкоджають впровадженню розвивальної програми в систему професійної підготовки майбутніх педагогів (наприклад, готовність/неготовність викладачів ЗВО працювати на засадах діалогічної взаємодії). Це підвищило б прикладне значення результатів і наблизило їх до практичного втілення.

Колтунович Тетяна Анатоліївна – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і психології дошкільної та спеціальної освіти Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

1. У межах дослідження не було враховано можливих гендерних відмінностей у проявах особистісної готовності до діалогізації освітнього процесу. Це певною мірою звужує потенціал комплексного аналізу досліджуваного феномена, оскільки гендер може виступати суттєвим чинником, що впливає на розвиток таких характеристик, як емоційний інтелект, рефлексивність, фасилітативні здібності тощо. Вивчення таких відмінностей могло б поглибити інтерпретацію отриманих результатів і сприяти адаптації тренінгових підходів до особливостей різних категорій здобувачів вищої освіти.

2. Дисертаційна робота має потужну емпіричну базу, результати якої відображені у 24 таблицях, 36 рисунках і кількох додатках. Разом з тим,

варто було б розглянути можливість представлення додаткових проміжних статистичних показників або розширених таблиць з деталізацією емпіричних результатів. Такий крок підвищив би рівень прозорості дослідження, сприяв би забезпеченню його наукової відтворюваності та узгоджувався б із сучасними стандартами відкритої науки, які передбачають доступність дослідницьких даних для ширшого кола наукової спільноти.

3. У робочому зошиті учасника тренінгової програми подано основний перелік вправ, які також описано та проаналізовано в основному тексті дисертації. У цьому контексті видається доцільною підготовка та публікація повної версії програми у вигляді окремого методичного посібника або збірника рекомендацій. Такий формат дозволив би фахівцям-практикам детально ознайомитися з усіма етапами тренінгової роботи та методичним інструментарієм, що сприяло б ширшому впровадженню результатів дослідження в систему професійної підготовки майбутніх педагогів.

Мешко Олександр Іванович – кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

1. В анотації до роботи (с. 3), а також у підрозділі 1.3 (с. 46) при обґрунтуванні мотиваційно-ціннісного компонента особистісної готовності до діалогізації освітнього процесу є неточне твердження авторки, що акцентує зв'язок означеного компонента передусім з підготовчим етапом формування готовності до майбутньої професійної діяльності. Водночас у дисертації розкрито і скрізь по тексту стверджується, що досліджувана готовність – це не статична характеристика особистості, вона формується поступово, упродовж усього процесу професійного становлення майбутнього педагога.

2. У характеристиці професійної спрямованості як критерію виокремлення мотиваційно-ціннісного компонента особистісної готовності до діалогізації освітнього процесу (підрозділ 1.3, с. 47-48) варто було більше уваги приділити розкриттю значення професійних цінностей та ціннісних

орієнтацій для забезпечення глибокої вмотивованості та зацікавленості майбутніх педагогів щодо підвищення власної спроможності до здійснення продуктивного освітнього діалогу на основі практичного втілення ідей гуманістичного підходу в освіті.

3. У дисертації є неточність щодо визначення вибірки учасників для емпіричного дослідження. Зокрема, у підрозділі 2.1 (с. 60) вказано, що за допомогою авторської анкети було визначено зацікавлених в участі студентів з Хмельницького національного університету та Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Натомість на с. 68 цього ж підрозділу зазначено, що для емпіричного дослідження проведено опитування серед студентів Львівського національного університету імені Івана Франка та Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка.

4. У дисертації на високому науковому рівні виявлено та обґрунтовано три рівні особистісної готовності майбутніх педагогів до діалогізації освітнього процесу: високий, середній і низький. На с. 123 (висновки до розділу 2) представлено їх якісну характеристику. Однак, опис цих рівнів ніяк не фіксує проблему достатності розвитку показників досліджуваної готовності для ефективної діалогізації освітнього процесу.

5. Засвідчуючи науковий стиль і грамотність викладу матеріалу дисертації, зазначимо, що у тексті інколи зустрічається вживання недостатньо вивірених або узгоджених із заявленими позиціями авторки термінів. Наприклад, у підрозділі 1.3 на с. 52 для обґрунтування структурних компонентів досліджуваної готовності використано поняття «наша концепція». Очевидно, якщо у роботі має місце авторська концепція, тоді вона потребує окремого опису. У зазначеному випадку краще вжити словосполучення «запропонована нами структура готовності», або, як це зроблено на с. 58, використати словосполучення «концептуальне бачення предмета дослідження».

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» нимає членів ради.

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Мирославі ВІННИЧУК ступінь доктора філософії з галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки за спеціальністю 053 Психологія. Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради

Марія ШПАК